

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național
Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 32, nr. 1124, 4 februarie 2025, 8 pagini, 1 leu, www.opinianaționala.ro

În data de 30 ianuarie 2025, ora 10.00, la sediul din str. Unirii nr. 32-34 al Facultății de Științe Juridice și Științe Economice Constanța din cadrul Universității „Spiru Haret”, a avut loc Conferința de lansare a proiectului *COMPETENȚE SUSTENABILE PENTRU O SOCIETATE DINAMICĂ*, proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin Programul Educație și Ocupare 2021 – 2027. În cadrul

evenimentului, echipa de implementare a proiectului a oferit informații cu privire la obiectivele, activitățile, grupul țintă și rezultatele proiectului.

Informații suplimentare privind proiectul sunt disponibile pe site-ul proiectului:

www.competent-sustenabile.spiruharet.ro

Date de contact: student-ct@spiruharet.ro

Parteneriat între Colegiul Universitar Spiru Haret și Casa Seniorilor by Premium Wellness

Colegiul Universitar Spiru Haret are încheiat un parteneriat educațional deosebit de valoros cu Casa Seniorilor by Premium Wellness. În cadrul acestui parteneriat, elevii de la calificarea profesională Asistent medical generalist interacționează cu seniorii, dar participă și la serie de ateliere de dezvoltare personală alături de psihologul centrului.

„Acest parteneriat nu doar că sprijină educația și formarea continuă a elevilor #CUSH, dar și îmbunătățește calitatea vieții seniorilor, creând legături puternice pentru comunitate. Suntem mândri să vedem cum colaborarea noastră aduce beneficii tangibile pentru toți cei implicați.

Mulțumim tuturor celor implicați pentru sprijinul neîncheiat și pentru angajamentul lor față de o educație și o îngrijire sănătoasă și empatică.”

Mesajul ministrului Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David, cu ocazia lansării în consultare publică și dezbatere națională a planurilor-cadru pentru învățământul liceal

„Dragi elevi, profesori, părinți și alți actori interesați și implicați în educație,

Așa cum am promis la preluarea mandatului de ministru, astăzi, **31 ianuarie 2025, pun în consultare publică și dezbatere națională planurile-cadru pentru învățământul liceal!** (https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2025/div/Cons_pub_Proiecte_Planuri_cadru_Liceu_zi.pdf)

Consultarea publică presupune că așteptăm propuneri și observații constructive la adresa de e-mail consultare@rocnee.ro (până la data de 6 martie 2025).

Dezbaterea națională va presupune patru întâlniri cu prezență fizică, organizate în centre academice istorice, unde vă aștept pe toți cei interesați din aceste centre sau din regiune. În acest context, oferim tuturor cadrul pentru a dialoga asupra proiectelor planurilor-cadru și a căuta cea mai bună soluție pentru copiii noștri și pentru sistemul nostru de educație în general. Întâlnirile vor avea loc în **București (11 februarie)**, **Cluj-Napoca (14 februarie)**, **Iasi (25 februarie)** și **Timișoara (4 martie)**. Pentru a asigura dimensiunea națională, seria de dezbateri cu prezență fizică va fi urmată de o **dezbatere online, în data de 6 martie 2025**. Detaliile și condițiile de participare vor fi anunțate din timp.

M-aș bucura ca etapa de consultare și cea de dezbatere să se realizeze cu responsabilitatea analizei și eleganța exprimării punctelor de vedere,

așa cum ar trebui să stea lucrurile când este vorba de educație. Vă încurajez pe toți să vă exprimați, garantându-vă faptul că vocea vă va fi ascultată. Comentariile triadei elevi – personal didactic și auxiliar - părinți, alături de cele ale sindicatelor, sunt fundamentale (inclusiv ale autorităților locale). Sperăm că, din considerarea la modul foarte serios a consultării și dezbaterilor, vom avea o variantă finală, consolidată a proiectelor de planuri-cadru, care poate fi mai apropiată sau diferită față de proiectele pe care vi le aduc acum în atenție și pe care o voi aproba în luna mai.

Elaborarea și aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal reprezintă începutul unui proces complex care ar trebui să-i echipeze pe copiii noștri cu competențele necesare pentru a deveni buni specialiști și buni cetățeni, oameni mai fericiți, pregătiți și capabili de a lua decizii privind integrarea lor pe piața muncii sau continuarea parcursului educațional la un alt nivel. Altfel spus, ținim mai strategic dezvoltarea avansată a competențelor-cheie: (1) competențe de alfabetizare avansată („literație”); (2) competențe multilingvistice; (3) competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii; (4) competențe digitale; (5) competențe personale, sociale și de învățare să înveți; (6) competențe civice (cetățenești); (7) competențe antreprenoriale; (8) competențe de sensibilizare și expresie culturală.

(Continuare în pag. 2)

Anunță
un prieten care
caută o grădiniță
minunată
pentru copilul său!

24 - 28 FEBRUARIE 2025
SĂPTĂMÂNA PORȚILOR DESCHISE
GRĂDINIȚA PRIETENII MEI

Vrei să vezi cum arată o zi la grădinița noastră?
Să cunoști educatoarele și să afli mai multe
despre programul nostru?

Am pregătit:

- * Ateliere interactive pentru copii
- * Tur ghidat al grădiniței
- * Sesiune de Q&A pentru părinți

HAI ȘI TU SĂ FII PRIETENUL NOSTRU!

021 222 4642
021 455 10 46

Bd. Metalurgiei, nr. 87,
sect. 4, București

• Vrei să vezi cum arată o zi la Grădinița **Prietenii Mei**?
• Dorești să cunoști educatoarele și să afli mai multe despre programul grădiniței?
• Ți-ar plăcea să-l lași pe cel mic să exploreze și să simtă atmosfera caldă și primitoare?

Programul include: - Ateliere interactive pentru copii
- Tur ghidat al grădiniței
- Sesiune de Q&A pentru părinți

Perioadă: 24-28 februarie 2025, între 10.00 și 16:00

Rezervă-ți locul! Te poți înscrie la telefon sau pe mail.

Bd. Metalurgiei nr. 87, sector 4, București

Punct de reper metrou „Dimitrie Leonida”

Tel.: 021 222 4642 / 021 455 10 46

Mail: gradiniprieteniiemei@gmail.com

Napoleon nu a greșit!

Mioara VERGU-IORDACHE

Se zice că victoriile conduc spre victorii. Dar dacă se zice că strămoșii noștri daci transformau orice înfrângere în victorie, noi... transformăm chiar și victoriile în înfrângeri. Poate din orgoliu, poate din bună intenție nefondată pe o educație solidă, poate din invidie nejustificată și inexplicabilă, poate pentru că suntem stimulați să ne socotim persecutați, poate din „tradiția” intervenției „Marilor Porți” din aproape toate punctele cardinale, poate din înțelegerea greșită a zicerilor... Cităm adesea, uneori ca scuză: „Capul plecat sabia nu-l taie”, uitând continuarea: „dar lanțu-l înconvoaie”.

„Orice soldat poartă în raniță bastonul de mareșal”- se zice c-ar fi spus Napoleon Bonaparte. Dată fiind înrudirea de gintă latină, dar și trăsăturile noastre specifice, de neam, tot mai mulți ne apropiem ideea de „bastonul de mareșal”. Din grabă, ne scapă un „amănunt”! „Bastonul de mareșal” este, pe de o parte, în „ranița unui soldat”, nu a unui contabil, inginer, profesor, ziarist, măcelar, avocat, actor, frizer, bucătar, finanțist..., care trebuie să aibă în bagajul lor alte atestate de valoare, și, pe de altă parte, și mai important, trebuie să fie în tranșee, nu pe margine. Adică, s-ar zice că fiecare trebuie să alerge pe culoarul său. Se vede cu ochiul liber că la noi nu-i așa. Oricine se pricepe la orice, din orice domeniu, dar mai ales să-i conducă pe alții! Nu-i vorba, ceilalți nu prea se lasă conduși, pentru că înțeleg că tupeul nu este suficient pentru a fi un bun conducător. Dar și așa fiecare se vede obligat să scoțiească în ranița-i după „bastonul de mareșal” sau, oricum, după un însemn de „conducător”. Pare că glumesc. Deloc. Suntem o națiune de ucenici cu pretenții, nici măcar caldă, darămite meșter! Și chiar suntem conduși de „ucenici”, care se califică la locul de muncă! Sigur, printre ei sunt și cei care pot fi „meșteri”. Nu spun că nu sunt oameni capabili. Dar îmi pare că aleargă pe culoarul greșit. Este obositor, e adevărat, să mergi în fiecare zi la un loc de muncă unde nu-ți place ceea ce faci, nu-ți place atmosfera, echipa cu care lucrezi, nu te mulțumește salariul, nu te simți util și împlinit. Dar cine te obligă? Întrebare retorică, desigur. Condițiile sociale, impredictibilitatea traseelor dezvoltării economice, prejudecățile cu privire la prestigiu, absența sau „fragilitatea” autoaprecierii corecte, dezacordul dintre dorință și putință, teama de eșec, precaritatea culturii generale...

Nu, Napoleon nu a greșit! Fiecare dintre noi poate fi „mareșal” în domeniul pentru care ne corespund aptitudinile, educația, pasiunea. De aceea, să fim cinstiți cu noi și cu ceilalți, să învățăm și să facem ce ne place! Tinerii au nevoie de modele. Ce pot să aleagă? Traiul părinților care se scoală dimineața, merg la muncă, se întorc acasă prin piață, fac curățenie, gătesc, spală, calcă, dorm pe repede înainte?! Părinți care rup din odihnă pentru a citi măcar o pagină pe zi (că așa au învățat ei de la cei dinaintea lor) pentru a se ține la curent cu informațiile la zi, cu un vocabular civilizat...Părinți care repartizează cu suferință contravaloarea nedreaptă a muncii lor? Părinți care au uitat de vacanță, care caută febril un al doilea loc de muncă, pe care cei mai mulți nu-l găsesc? Nu e mai ușor și mai bine să fii „cool”? Să-ți exploatezi, ignorând vremea când nu le vei mai avea, atuurile tinereții, ale unui fizic atrăgător? Nu-i mai simplu să ignori limba română și s-o peticești cu o spoială de limbă străină, oricare ar fi ea?! Nu-i mai ușor să nu dai atenție faptului că toate aceste „vedete” dispar așa cum au apărut?!

Mesajul ministrului Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David, cu ocazia lansării în consultare publică și dezbateri naționale a planurilor-cadru pentru învățământul liceal

(urmăre din pag. 1)

În cadrul acestui proces - în care anticipăm implementarea schimbărilor începând cu generația anului școlar 2026 - 2027, aceasta fiind și prima generație care va avea bacalaureatul grevat de aceste dezvoltări - vor urma:

1. Realizarea programelor școlare pentru disciplinele/modulele obligatorii (până în toamna anului 2025); programele vor fi elaborate pentru a se evita orice ingerințe ideologice, politice sau de extremism de orice tip, vor fi calibrate pe bugetul de timp alocat disciplinelor/modulelor, pentru a se evita supraîncărcarea, vor fi orientate pe abordări contextualizate, în relație cu realitatea și cu aplicabilitatea, precum și pe valorificarea legăturilor intra-, multi-, inter- și transdisciplinare;

2. Inițierea elaborării manualelor după modele moderne, validate la nivel internațional (cu un accent, acolo unde este posibil, pe variante și/sau extensii digitalizate);

3. Abilitarea curriculară a cadrelor didactice, cu accent pe metode educaționale moderne de predare-învățare (avem deja asigurate resurse pentru acest aspect prin proiectul RECRED). Spre exemplu, metoda de educație, încă prea răspândită, prin care se dorește transferul de competențe după formula „stai jos și scrie după dictate” conținutul care sunt disponibile în diverse surse, va fi prezentată explicit ca un exemplu de practică de evitat (în condițiile în care scopul nu este antrenarea scrisului).”

I. Istoria succintă a proiectului planurilor-cadru pentru învățământul liceal

Proiectul pentru noi planuri-cadru de învățământ liceal a demarat imediat după promulgarea Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, având în vedere că planurile-cadru în vigoare au o vechime considerabilă, având ca bază anul 1999 și o serie de actualizări parțiale și/sau punctuale în diverși ani. Varianta propusă spre consultare și dezbateri se bazează, în cea mai mare parte, pe acest proiect. După o analiză atentă, cu experți naționali/internaționali, m-am convins că poate fi un punct bun de start al dezbaterilor și le mulțumesc celor care au lucrat la acesta. Unele adaptări ale proiectului au fost făcute, în 2025, de noua mea echipă, dintre care menționez:

1. Accentul, sub riscul sancțiunilor etice dacă nu se respectă, pe formarea de competențe corect definite și înțelese (în dezvoltarea competențelor-cheie), fără ingerințe ideologice, politice sau extremist-religioase;

2. Regândirea curriculumului la dispoziția școlii (CDEOȘ, ca nouă denumire prevăzută de lege) prin promovarea abordărilor științifice pentru a reduce influențele pseudoștiințifice și a proteja elevii de interferențe ideologice, politice sau extremist-religioase;

3. O distribuție mai clară a temelor impuse prin lege în disciplinele din trunchiul comun (cu dezvoltări în CDEOȘ și, după caz, cu abordări integrate la nivelul tuturor disciplinelor). Aici detaliile vor fi stabilite riguros, prin unități de învățare explicit asumate, în momentul elaborării programelor. Tot aici problematizăm menținerea unor teme/discipline, decizia urmând a se lua în baza concluziilor rezultate din consultarea publică și dezbaterile naționale;

4. Adaptarea mai directă la etapa de dezvoltare psihologică a elevului și la nevoile acestuia (ex. prin includerea în CDEOȘ a unor elemente de *autocunoaștere și autoreglare personală* și de dezvoltare a unui *stil de viață sănătos*);

5. Deschiderea școlii spre societate, prin specialiști care pot acoperi unele unități de învățare specifice, în colaborare și sub coordonarea cadrelor didactice din cadrul școlii.

II. Constrângeri și repere în elaborarea planurilor-cadru

Planurile-cadru propuse reflectă constrângerile legislației naționale (inclusiv prin unele discipline și teme stabilite prin lege) și bunele practici europene/internaționale, adaptate însă contextului național.

Din perspectiva Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, au fost identificate toate prevederile care privesc direct și indirect curriculumul național și proiectele rezultate reflectă aceste elemente precizate de lege. În acest sens, au fost multiple provocări în realizarea proiectelor planurilor-cadru, menționând ca schimbări majore de care s-a ținut cont în regândirea sensului dat segmentului trunchi comun, cu impact direct asupra planurilor-cadru, precum și o nouă viziune asupra învățământului tehnologic, prin absorbția învățământului profesional în cadrul celui liceal tehnologic, cu posibilitatea de finalizare a parcursului educațional, fie după 3 ani de studiu, corespunzând nivelului de calificare 3 CNC, fie după 4 ani de studiu, nivel de calificare 4 CNC. Proiectele planurilor-cadru pentru învățământul liceal tehnologic au fost realizate cu implicarea reprezentanților mediului economic și s-a avut în vedere inclusiv generalizarea învățământului dual la întreg parcursul liceal tehnologic, ca formă de organizare a procesului educațional, într-un parteneriat dintre unitățile de învățământ liceal tehnologic și operatorii economici. Din punct

de vedere al planurilor-cadru generale, învățământul tehnologic nu implică diferențieri între cele două forme de organizare, clasic și dual. Rămâne ca Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) să dezvolte planurile de învățământ aferente domeniilor și calificărilor profesionale, în etapa imediat următoare consultării publice.

În fine, luându-se în calcul faptul că tot mai mulți absolvenți de studii superioare vor avea dublă specializare, în viitor putem gândi integrări în arii disciplinare mai largi, dincolo de disciplinele specifice definite acum prin legislație.

III. Principii în elaborarea planurilor-cadru

• (1) Impact pozitiv asupra elevilor printr-un cadru educațional care să asigure *cultură generală, cultură de specialitate și cultură de interes personal*, în contextul celor opt competențe-cheie, pentru a forma absolvenții ca specialiști și buni cetățeni, oameni mai fericiți, pregătiți pentru a se integra pe piața muncii și/sau pentru a-și continua studiile. În acest demers trebuie atenție la suportul necesar pentru cadrele didactice (și personalul asociat) și deschidere spre părinți, autorități locale și societate.

o **Trunchiul comun (50%)**, prevăzut în legislație, asigură competențele de bază (cultură generală) și contribuie la formarea competențelor-cheie (inclusiv la alfabetizarea funcțională). Ponderea sa scade de la clasele IX/X (65%) la clasele XI/XII (35%). Reprezintă suport fix pentru cultura generală. Majoritatea disciplinelor/temelor sunt în legătură cu examenul național de bacalaureat (obligatorii/la alegere). **Trunchiul comun include 15 discipline la fiecare dintre clasele IX/X (la care se adaugă, după caz, limba și literatura maternă), distribuite în toate cele 7 arii curriculare, respectiv 9 discipline la fiecare dintre clasele a XI/XII (la care se adaugă, după caz, limba și literatura maternă), distribuite în 5 arii curriculare** (vezi Anexa 1 inclusă în prezentul mesaj).

o **Curriculumul de specialitate (35%)**, ca dezvoltare inovativă, asigură competențele de specialitate, generale și specifice, proprii unui profil și unor specializări/calificări profesionale, înlocuind segmentul reprezentat de *curriculumul diferențiat*, prezent în actualele planuri-cadru în vigoare, aducând și aport la formarea competențelor-cheie. Ponderea sa crește de la clasele IX/X (25%) la clasele XI/XII (45%). Este suport semiflexibil pentru cultura de specialitate și include două componente: (1) componenta fixă (între 77-100%, reprezentând 8-13 ore) și (2) componenta flexibilă (între 0-23%, reprezentând 0-3 ore, care pot personaliza specializarea); procentele de 0% și 100% se referă la filierele vocațională și tehnologică, unde curriculumul de specialitate este fix, odată aleasă filiera/specializarea. Unele discipline/teme sunt în legătură cu examenul național de bacalaureat (obligatorii/la alegere).

o **Curriculumul la decizia elevului din oferta școlii (15%)** este prevăzut în legislație și înlocuiește segmentul *curriculum la decizia școlii*, existent în planurile-cadru în vigoare. Contribuie la competențele și atributele absolventului, prin suport flexibil pentru nevoi și interese personale de învățare. Ponderea sa crește de la clasele IX/X (10%, reprezentând 1-3 ore) la clasele XI/XII (20%, reprezentând 5-8 ore). Pentru filiera teoretică, decizia se face flexibil în cadrul specializărilor (până la nivel de unitate școlară). Pentru filiera teoretică, decizia se face flexibil în cadrul filierei, iar pentru filierele vocațională și tehnologică, decizia se face prin alegerea specializării/calificării profesionale (cu o componentă semiflexibilă la nivel vocațional).

• (2) Echilibrul între standardizări și flexibilitate:
o Standardizarea structurii anului școlar:
- Același număr de săptămâni, indiferent de filieră (36), cu un număr mai mic de săptămâni pentru clasa a XII-a (34);
- Se menține organizarea anului școlar pe 5 intervale de cursuri;
- Se mențin programele naționale: *Săptămâna verde* (1 săptămână) și *Școala altfel* (1 săptămână), incluse în cele 36/34 de săptămâni.

o Abordarea unitară a numărului săptămânal de ore:
- Număr maxim de ore săptămânal recomandat/propus – 30 (în medie, cu excepții pentru unele trasee educaționale specifice).
o Flexibilitate curriculară și orară (inclusiv prin organizări modulare).

• (3) Oportunitate de eficientizare și de dezvoltare a întregului sistem:

o Prin această propunere de reorganizare (1) numărul de zile de școală este 180 la clasele IX/XI, respectiv 170 la clasa a XII-a, iar (2) numărul de ore pe an ajunge la 1080 la clasele IX/XI, respectiv 1020 la clasa a XII-a. Dacă scădem și cele două săptămâni dedicate programelor naționale, în general activitatea de predare-învățare este una care se înscrie în limitele europene, lucru important considerând și faptul că unele discipline și teme au fost impuse prin lege, nu prin opțiuni curriculare derivate din analizele de specialitate, ceea ce încarcă inevitabil planul-cadru. În fine, cu scopul de a reduce psihopedagogic încărcătura informațională, până la 25% din orele dedicate unei discipline vor fi gândite prin

programe care să țintească activități de consolidare și aplicabilitate a cunoștințelor, inclusiv activități remediale.

o În principiu am avut în vedere să nu existe o afectare negativă în ansamblul normelor titularilor de la nivelul întregului învățământ liceal. Impactul estimat asupra resursei umane este unul ușor pozitiv, în ansamblu, anticipându-se o creștere a numărului de norme între 1,08% și 4,86% (în condițiile utilizării întregului buget de ore alocat de CDEOȘ). Creșterea numărului de norme se înregistrează în principal la învățământul tehnologic, pentru cadrele didactice cu norme constituite din discipline de specialitate și modulele de pregătire, dar și cu o scădere aici a numărului de norme pentru profesorii care predau disciplinele de trunchi comun. Un impact ușor pozitiv se înregistrează și în ansamblul filierei teoretice, mai ales când în cadrul unității există un echilibru al tipului de clase pe cele patru specializări. Chiar dacă poate exista un oarecare impact negativ asupra normelor din învățământul vocațional liceal, acesta este redus, sub 2% din totalul normelor estimate. De asemenea, considerându-se implementarea treptată, începând cu anul școlar 2026-2027, impactul poate fi manageriat, astfel încât să reprezinte cu adevărat o oportunitate de eficientizare și de dezvoltare în carieră, în final în beneficiul elevului. În fine, voi avea în vedere ca, pe perioada consultării publice, când se vor contura anumite perspective de îmbunătățire a proiectelor, ca urmare a propunerilor constructive primite, să avem întâlniri cu sindicatele reprezentative la nivel de ramură pentru a analiza împreună impactul asupra resursei umane și identificarea unor strategii comune care să răspundă nevoilor sistemice.

IV. Implementarea noului curriculum pentru învățământul liceal

În baza elaborării și aprobării tuturor elementelor curriculumului național - planuri-cadru de învățământ, programe școlare, standarde naționale de evaluare -, prima generație de elevi, absolvenți ai învățământului gimnazial, va debuta studiul pe noul curriculum liceal începând cu elevii clasei a IX-a din anul școlar 2026-2027. Acești elevi vor reprezenta și prima promoție care vor susține noul examen național de bacalaureat, prevăzut în Legea 198/2023. Elevii care vor fi în clasele a X-a - a XII-a/a XIII-a, în anul școlar 2026-2027, vor continua studiul pe actualul curriculum liceal până la finalizarea parcursului liceal.

V. Echipa de referință în perioada consultărilor publice/dezbaterilor naționale:

Viziune și elemente de strategie

• Daniel David, ministrul Educației și Cercetării

Elemente de viziune și strategie

• Bogdan Cristescu – Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării

• Sorin Ion – Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării

• Kallos Zoltan – Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării

• Ionel-Florian Lixandru – Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării

Elemente de viziune și strategie, precum și aspecte operațional-tehnice (inclusiv analize de impact)

• Bogdan Cristescu - Secretar de Stat, Ministerul Educației și Cercetării (bogdan.cristescu@edu.gov.ro - pentru relații cu presa pe acest subiect)

• Gabriel Vrinceanu - Șeful Serviciului Dezvoltare Curriculum, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (gabriel.vrinceanu@rocnee.ro - pentru relații cu presa pe acest subiect)

• Comisia de elaborare a proiectelor planurilor-cadru aprobată prin Ordinul de ministru nr. 6.739/29.11.2023.

Cu prețuire,
prof. univ. dr. psih. Daniel DAVID
ministrul Educației și Cercetării

Notă: Planurile-cadru pentru trasee specifice precum cele din învățământul în limba minorităților naționale, învățământul liceal special, învățământul liceal cu frecvență seral/redușă, învățământul bilingv, inclusiv cel organizat în baza acordurilor guvernamentale bilaterale, programul „A doua șansă” și cele corespunzătoare alternativelor educaționale vor fi elaborate pornind de la forma finală a planurilor-cadru, ca rezultat al consultării publice și al dezbaterilor naționale. În acest sens, în termenul de aprobare menționat (mai 2025) vom include, pe lângă cele 36 de planuri-cadru ce fac obiectul prezentei consultări și cele care vor fi elaborate pentru învățământul liceal în limba minorităților naționale. Ulterior vom prioritiza și aprobarea planurilor-cadru pentru celelalte trasee specifice: învățământul liceal special, învățământul liceal cu frecvență seral/redușă, învățământul bilingv, inclusiv cel organizat în baza acordurilor guvernamentale bilaterale, programul „A doua șansă” și cele corespunzătoare alternativelor educaționale.

BIROUL DE PRESĂ al MEC

Opinia națională
ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianaționala.ro
www.facebook.com/opinianaționala
Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87,
interior 168
e-mail: opinia@spiruharet.ro

TEHNOREDACTARE: Vasilichia Dinu

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ
este editată de
FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE
Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MÂINE

Răspunderea
pentru conținutul
textelor publicate
aparține autorilor.

Proiectul Wallachia e-Hub este finanțat prin Digital Europe Programme (EC/101083410) - WEH și prin Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF/1147/2/1/161799)

06.02 2025

Tehnologii vizate:
Laser-based manufacturing and materials processing și High performance computing

Regiune vizată:
REGIUNEA SUD-MUNTENIA

**MAXIMIZAREA EFICIENȚEI ÎN IMM-URI
CU TEHNOLOGII DE FABRICARE
CU LASER ȘI CALCULUL
DE ÎNALTĂ PERFORMANȚĂ**

Vrei să implementezi proiecte digitale de succes?
Intră pe weh.spiruharet.ro, sau caută-ne pe rețelele sociale.

Evenimentul este organizat de către Universitatea Spiru Haret pentru IMM-urile din regiunea Regiunea Sud-Muntenia. Dacă dorești să-ți prezentăm soluțiile digitale WEH în cadrul organizației tale trimite un e-mail la weh@spiruharet.ro

Proiectul Wallachia eHUB - Servicii de digitalizare și inovare pentru IMM-uri și APL-uri din Regiunile Sud-Muntenia (RSB) și București-Ilfov (RBI).

INTRĂ ÎN LUMEA DIGITALĂ PRIN PROIECTUL WALLACHIA eHUB!

Proiectul **WE HUB**
for digital transformation

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Proiectul Wallachia eHUB (WEH)
ID proiect: EC/101083410 - WEH; POCIDIF/1147/2/1/161799

Str. Italiană nr. 28, sect. 2; București - România
weh@spiruharet.ro weh.spiruharet.ro

Wallachia eHub RoadShow – Maximizarea eficienței în IMM-uri cu tehnologii de fabricare cu laser și calculul de înaltă performanță. Eveniment adresat IMM-urilor din Regiunea Sud-Muntenia – 6.02.2025

Universitatea Spiru Haret organizează joi, 6 februarie 2025, un nou eveniment de tip RoadShow în cadrul proiectului Wallachia eHub. Evenimentul este dedicat IMM-urilor din Regiunea Sud-Muntenia și are ca scop prezentarea celor mai recente soluții pentru optimizarea producției prin tehnologii avansate de fabricare cu laser și infrastructura de calcul de înaltă performanță (HPC).

Agenda evenimentului:

- Prezentarea proiectului Wallachia eHub
- Optimizarea producției cu ajutorul infrastructurii HPC moderne
- Tehnologii de fabricare cu laser și metode inovative de producție pentru IMM-uri
- Modalități de colaborare în cadrul proiectului Wallachia eHub
- Sesiune de întrebări și răspunsuri pentru participanți

Beneficiile pentru IMM-uri:

- Acces la informații despre tehnologii digitale de ultimă oră.
- Colaborări și parteneriate pentru proiecte de cercetare-dezvoltare.

Wallachia eHub este implementat în parteneriat de 15 instituții, inclusiv universități, centre de cercetare și organizații de business, care lucrează împreună pentru a crea o rețea de suport pentru IMM-uri, facilitând accesul acestora la cele mai noi tehnologii și soluții de afaceri.

Participarea la Wallachia eHub RoadShow este gratuită, dar este necesară programarea prealabilă prin e-mail la: weh@spiruharet.ro

Nu ratați ocazia de a învăța cum să creșteți eficiența afacerii dumneavoastră folosind tehnologii de vârf!

Proiectul **WE HUB**
for digital transformation

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Proiectul Wallachia eHUB (WEH)
ID proiect: EC/101083410 - WEH; POCIDIF/1147/2/1/161799

Str. Italiană nr. 28, sect. 2; București - România
weh@spiruharet.ro weh.spiruharet.ro

COMUNICAT DE PRESĂ

3.02.2025

„Wallachia eHUB” extinde colaborarea internațională cu ecosistemul inovării digitale din Norvegia

În perioada 27 – 29 ianuarie 2025, o delegație a „Wallachia eHUB”, formată din membri ai consorțiului și beneficiari ai centrului, a desfășurat o serie de întâlniri la Stavanger, Norvegia, având ca obiectiv consolidarea colaborării internaționale în inovare digitală și tranziție verde.

Pe parcursul vizitei, delegația română a avut discuții aplicative cu clusterul „Nordic Edge”, „EDIH Oceanopolis”, Universitatea din Stavanger, Primăria orașului Stavanger, precum și cu reprezentanți ai unor clustere și companii din domeniile energiei, mobilității, construcțiilor și tehnologiilor digitale, inclusiv soluții smart pentru comunități și orașe.

Din delegație au făcut parte reprezentanți ai unor unități teritoriale din București-Ilfov și Prahova, Universitatea „Spiru Haret”, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, clusterul „Danube Engineering Hub”, asociația ACEX și „CITICluster”.

Rezultate și direcții de colaborare

Această misiune economică a facilitat:

- Identificarea unor direcții de cooperare în domenii-cheie precum energie, construcții, agricultură, mobilitate și transport, dezvoltare urbană și rurală;
- Stabilirea de parteneriate pentru proiecte viitoare cu finanțare europeană și națională;

• O sesiune dedicată de prezentare a soluțiilor tehnologice și sesiuni de matchmaking între actorii implicați;

• Semnarea a 12 memorandumuri de înțelegere, dintre care 4 cu organizații de cercetare din domeniul energiei și mobilității cu centrul „Wallachia eHub”

„Această misiune reconfirmă rolul „Wallachia eHUB” ca centru activ și relevant în ecosistemul european al inovării digitale, deschis cooperării internaționale. Am găsit o deschidere semnificativă în rândul partenerilor norvegieni din Stavanger, zona ca un mediu inovativ extrem de bine consolidat. Wallachia eHUB a semnat patru memorandumuri cu organizații de cercetare din domeniile energiei și mobilității, sectoare cu multiple aplicații în economie și societatea modernă.”, a declarat Costin Lianu, coordonator al proiectului „Wallachia eHUB”.

Această inițiativă subliniază angajamentul „Wallachia eHUB” de a contribui activ la dezvoltarea ecosistemelor de inovare digitală, promovând soluții sustenabile pentru transformarea digitală și ecologică.

Notă:

„Wallachia eHub” este un hub european de inovare digitală dedicat sprijinirii IMM-urilor, autoritățile publice și altor organizații în adoptarea soluțiilor tehnologice și digitale inovatoare. Printr-o abordare centrată pe colaborare și sustenabilitate, Wallachia eHub contribuie la transformarea digitală și la crearea unui viitor mai competitiv și mai verde.

Consortiul „Wallachia eHub” implementează în prezent proiectul „Wallachia eHUB – WEH”, proiect ce este cofinanțat din fonduri nerambursabile (50% prin Programul Europa Digitală (Digital Europe Programme - DEP) - EC/101083410 – WEH și 50% prin POCIDIF/1147/2/1/161799). Proiectul vizează furnizarea de servicii de digitalizare și inovare a IMM-urilor/APL-urilor (primării și consilii locale), în vederea eficientizării proceselor desfășurate prin transformarea digitală impusă de evoluția tehnologiilor informaționale, multimedia și de comunicație.

Universitatea Spiru Haret
Email: weh@spiruharet.ro
Website: weh.spiruharet.ro

Proiectul **WE HUB**
for digital transformation

POATE VĂ INTERESEAZĂ

Sesiuni de instruire Enformation:

Acces electronic la literatura științifică, 2025

• Până la sfârșitul anului 2025 beneficiați de acces la resurse electronice de literatură științifică prin intermediul proiectului „Acces la literatura științifică și publicarea în regim de acces deschis – ANELIS PLUS 2025-2026”.

Enformation, în colaborare cu Asociația Universităților, a Institutelor de Cercetare – Dezvoltare și a Bibliotecilor Centrale Universitare din România - **Anelis Plus Consortium - Asociația Anelis Plus** vă invită la sesiunile de instruire interactivă cu tema: „Acces electronic la literatura științifică pentru susținerea și promovarea sistemului de cercetare și educație din România”

Aceste cursuri sunt gratuite și se adresează tuturor cadrelor didactice, cercetătorilor, bibliotecarilor, studenților și masteranzilor. Toate sesiunile se vor desfășura online pe platforma Zoom. La evenimente nu este necesară înregistrarea, sesiunile se accesează în ziua programată.

Participanții la sesiunile de instruire vor primi un Certificat de participare.

Utilizatorii din instituțiile abonate beneficiază de acces la platforme, pe bază de IP, din rețeaua de internet instituțională, și de posibilitatea de acces de la distanță (acces mobil/ remote), pe baza unui cont de acces individual, de pe platforma e-nformation.ro.

Studenții și cadrele didactice de la **Universitatea Spiru Haret** beneficiază de acces la bazele de date științifice, atât din sediile universității, cât și prin intermediul conturilor de acces mobil.

Speaker: Rareș Vasiliță, *Trainer, Enformation;*
Lorena Felicia Ghica, *Trainer, Enformation*
Durata: 60 minute / sesiune
Locație: Online, pe platforma ZOOM

Accesați sesiunile, din luna februarie, pentru resursele de care sunteți interesați!

- **4 feb. 12:00** → Platforma de reviste American Chemical Society
- **4 feb. 13:00** → Bazele de date Clarivate Analytics (Web of Science – Core Collection, Journal Citation Reports, Derwent Innovation Index)
- **5 feb. 12:00** → Platforma de reviste SpringerLink Journals
- **5 feb. 13:00** → Platforma de reviste Wiley
- **6 feb. 12:00** → Platforma de reviste Emerald Management EJournal (EMAN)
- **6 feb. 13:00** → Platforma de reviste British Medical Journals Premier Collection
- **7 feb. 11:00** → Platforma de reviste Taylor and Francis
- **7 feb. 12:00** → Platforma de reviste Science Direct Freedom Collection
- **7 feb. 13:00** → Platforma de reviste IEEE-IEL
- **10 feb. 12:00** → Platforma APA – Bazele de date PsycInfo și PsycArticles
- **10 feb. 13:00** → Baza de date Scopus
- **10 feb. 14:00** → Platforma de reviste Nature.com Complete
- **11 feb. 12:00** → Platforma de reviste Central and Eastern European Online Library (CEEOL)
- **11 feb. 13:00** → Platforma de reviste American Institute of Physics (AIP)
- **11 feb. 14:00** → Platforma de reviste OVID
- **12 feb. 13:00** → UpToDate Anywhere
- **12 feb. 14:00** → Aplicația pentru cercetare în chimie Chemical Abstracts Solutions – Scifinder
- **12 feb. 15:00** → Platforma de evaluare a cercetării Elsevier – Scival
- **13 feb. 11:00** → Platforma de reviste Institute of Physics
- **13 feb. 12:00** → Platforma de cercetare în chimie Reaxys
- **13 feb. 13:00** → Statista
- **14 feb. 11:00** → Platforma de reviste Sage
- **14 feb. 12:00** → Platforma de cercetare în matematică MatSciNet
- **17 feb. 11:30** → Platforma CAB Abstract cu fulltext
- **17 feb. 12:00** → Platforma CABI VetMed Resource
- **17 feb. 12:30** → Platforma CABI Forest Science Database
- **18 feb. 13:00** → Platforma de reviste Royal Society of Chemistry (RSC)
- **18 feb. 14:00** → Platforma de evaluare a cercetării Clarivate – InCites Benchmarking and Analytics
- **19 feb. 15:00** → Bazele de date Clarivate Analytics (Web of Science – Core Collection, Journal Citation Reports, Derwent Innovation Index)

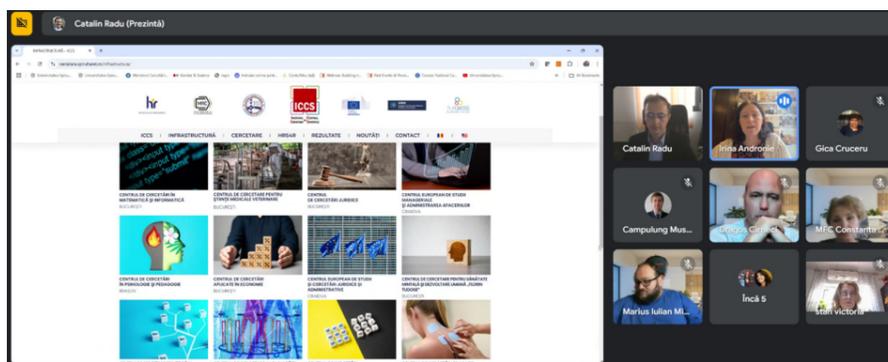
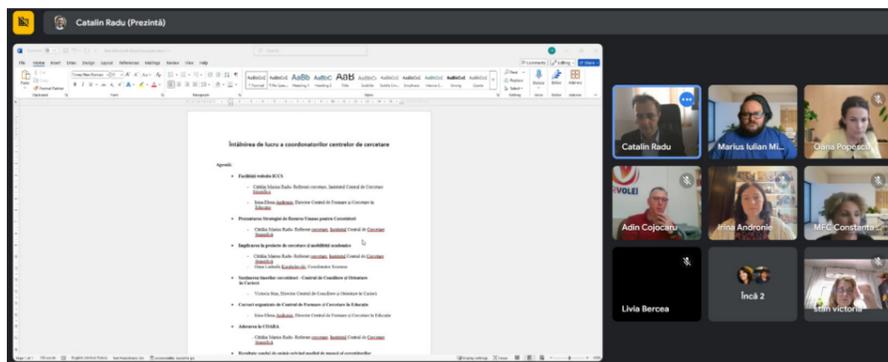
(<https://www.e-nformation.ro/events/>)

Întâlnirea de lucru a coordonatorilor Centrelor de Cercetare din cadrul facultăților Universității „Spiru Haret”

Miercuri, 29 ianuarie 2025, ora 11.00, pe platforma: <https://meet.google.com/vcu-nhey-qbg> a avut loc o întâlnire de lucru a coordonatorilor Centrelor de Cercetare din cadrul facultăților Universității „Spiru Haret”.

Agenda întâlnirii a cuprins: „Facilități Website ICCS”; „Prezentarea Strategiei de Resurse Umane pentru Cercetători”; „Implicarea în proiecte de cercetare și mobilități academice”; „Susținerea tinerilor cercetători – Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră”; „Cursuri organizate de Centrul de Formare și Cercetare în Educație”; „Aderarea la CoARA - *The Coalition for Advancing Research Assessment*”; „Rezultate sondaj de opinie privind mediul de muncă al cercetătorilor”.

Au avut intervenții: Cătălin Radu, referent cercetare Institutul Central de Cercetare Științifică, Irina-Elena Andronie, director Centrul de Formare și Cercetare în Educație, Victoria Stan, director Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră, Oana Ludmila Karabeleski, coordonator *Erasmus*.

Săptămâna Verde – Emoțiile în profesia de asistent medical

În cadrul „Săptămânii Verzi”, elevii calificării profesionale Asistent Medical Generalist de la Colegiul Universitar „Spiru Haret” din București au participat la workshop-ul „Emoțiile în profesia de asistent medical: recunoașterea și procesarea burnout-ului în nursing”, sub îndrumarea doamnei psiholog clinician și psihoterapeut analitic jungian – Elena Sandu.

Îngrijirea pacientului nu înseamnă doar profesionalism și competență ci și o profundă implicare emoțională.

Elevii au explorat: • Gestionarea emoțiilor puternice resimțite în fața suferințelor pacienților. • Conexiunea cu pacientul și familia acestuia în momente dificile. • Cum să prevină epuizarea profesională și burnout-ul. • Mecanisme de adaptare emoțională esențiale pentru a menține echilibrul între empatie și rezistență psihologică.

Prin exerciții practice și discuții deschise, viitorii asistenți medicali au înțeles că, dincolo de cunoștințele medicale, această profesie cere putere interioară, răbdare și capacitate de a gestiona emoțiile proprii și ale celor din jur.

Organizatorii evenimentului au mulțumit doamnei psiholog Elena Sandu pentru sprijinul acordat în pregătirea viitorilor profesioniști din domeniul sănătății.

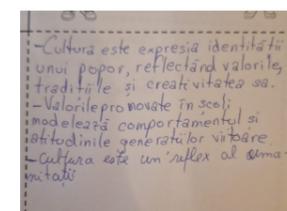
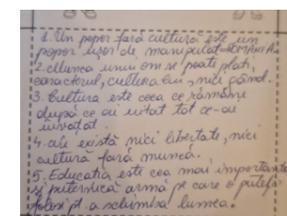
Puterea vindecătoare a cuvintelor

Elevii Colegiului Universitar *Spiru Haret* sunt ajutați să se pregătească nu numai ca buni specialiști în domeniul sanitar, ci și ca oameni compleți, cu o cultură generală solidă.

„Într-o zi plină de semnificație pentru cultura noastră, pe 15 ianuarie, elevii s-au adunat pentru a celebra nu doar Ziua Culturii Naționale, ci și puterea vindecătoare a cuvintelor lui Mihai Eminescu. Ne-am amintit împreună că vindecarea nu înseamnă doar alinarea trupului, ci și a sufletului. Așa cum medicina luptă pentru echilibrul fizic, poezia ne vindecă prin cuvinte, aducându-ne liniște, speranță și înțelegere de sine.”

Medicina și poezia nu mai sunt ocupații paralele, ci se servesc una pe alta cu generozitate. Dar suntem la început de secol XXI și rolurile tradiționale sunt în plină dezintegrare. Unde în trecut vorbeam de patologie, azi vorbim de identitate. Unde vorbeam de suferință și boală, azi vorbim de reziliență. Unde între medic și pacient era o barieră empatică de netrecut, azi recunoaștem că avem de învățat unii de la alții în ambele sensuri.

Cursanții #CUSH s-au implicat activ în proiectul Cafeneaua literară în școli „Să-l sărbătorim pe Mihai Eminescu!”, prilej cu care fiecare elev a scris pe un „răvaș” către Eminescu, câteva gânduri despre cultură. Fiecare răvaș scris a fost o mică fărâamă de cultură și

o parte dintr-o poveste colectivă mai mare, care a adus împreună comunitatea școlară într-o sărbătoare a cunoașterii și sensibilității.

Elevii au demonstrat că puterea cuvintelor poate uni oameni și poate vindeca suflete.

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND.

Astăzi răspunde lect.univ.dr. Valentina MĂRĂSCU, Facultatea de Inginerie și Informatică

Modelarea Proceselor în Fizică

Știința computațională permite construirea de modele, vizualizarea evenimentelor și executarea de experimente care sunt dificile, sau imposibil de realizat într-un laborator fizic. În prezent, putem analiza interacțiunile în sisteme care cuprind mai

multe discipline, favorizând colaborarea cu experți din diferite profesii. (...) Modelele și simulările pe calculator oferă metodologii importante pentru abordarea provocărilor din mai multe domenii.

Explicați-ne Modelarea Proceselor în Fizică

Modelarea implică utilizarea unor tehnici de examinare a unor situații complexe, tangibile, pentru a oferi previziuni privind rezultatele potențiale care rezultă din diferite cursuri de acțiune. *Piatra de temelie a științelor experimentale constă în procesul de formulare și testare a ipotezelor privind modelele, urmat de revizuirea modelelor sau a teoriilor.* Oamenii de știință, care lucrează în domeniul computațional, utilizează tehnici de modelare, pentru a studia situații complicate din lumea reală și pentru a prognoza rezultatele potențiale, care rezultă dintr-un anumit curs de acțiune. Spre exemplu, profesorul *Muneo Hori* și colegii săi de la Institutul de Cercetare a Cutremurelor, Universitatea din Tokyo, Japonia, folosesc calculul avansat și modele sofisticate pentru a simula cutremurele. Prin aceasta, ei pot face previziuni precise cu privire la amplitudinea pagubelor, răspunsul și recuperarea infrastructurii. Scopul lor este de a minimiza impactul cutremurelor prin reducerea pagubelor, a deceselor și a răniților. Un alt exemplu, profesorul *Liming Liang*, genetician statistic la Școala de Sănătate Publică de la Harvard, utilizează metodologii computaționale și statistice pentru a înțelege mai bine diversitatea genetică prezentă în multe boli umane, inclusiv dislipidemia, cancerul și diabetul de tip 2. Un alt om de știință, profesorul *Ken Koedinger*, om de știință cognitivă la Institutul de interacțiune om-calculator al Universității Carnegie-Mellon, creează modele computerizate care simulează raționamentul și învățarea elevilor.

La ce sunt folosite aceste modele?

Aceste modele sunt utilizate pentru a îmbunătăți proiectarea de software educațional și pentru a informa metodele de predare.

Dronele, cunoscute și sub numele de vehicule aeriene fără pilot (UAV), sunt adesea utilizate atât de grupuri civile, cât și militare. Fie pentru monitorizarea calității aerului, fie pentru supravegherea forțelor de luptă, importanța acestei tehnologii este în creștere. Cu toate acestea, operarea dronelor poate fi destul de complicată. În timpul stagiului său de cercetător postdoctoral la MIT, Dr. Luca Bertucelli a colaborat cu o echipă pentru a crea modele, în scopul conceperii unor sisteme avansate de sprijinire a deciziilor. Aceste sisteme aveau ca scop îmbunătățirea capacității de luare a deciziilor de către operatorii din diverse domenii. Continuăm prin prezentarea unui alt exemplu, arbovirusurile - care sunt virusuri transmise de artropode și care determină boli precum *encefalita West Nile*, *febra dengue* și *febra galbenă*. O echipă de modelatori matematicieni de la Universitatea Națională Autonomă din Mexic a studiat și analizat dinamica acestor boli. O mai bună înțelegere a acestor virusuri va spori acuratețea previziunilor, intervențiilor și reacțiilor la epidemii.

Există mai multe categorii de clasificare pentru modele. Dacă se pare că există un element de șansă, putem spune că sistemul pe care îl modelăm prezintă un comportament probabilistic, sau stocastic. De exemplu, *traectoria unei furtuni este supusă probabilității*. În schimb, un comportament poate fi determinist, exemplificat de locația precisă a unui obiect.

Cum sunt clasificate modelele?

Modelele, în mod similar, pot fi clasificate ca fiind: 1. Deterministe; 2. Probabiliste.

Un model probabilistic, sau stocastic, demonstrează variații aleatorii, în timp ce un model determinist nu o face. *Modelele deterministe* sunt influențate de circumstanțele inițiale. Atunci când sunt implementate pe un calculator, cu intrări specifice, rezultatul rămâne consecvent pe parcursul mai multor execuții ale programului. Este posibil să se creeze un model probabilistic pentru un scenariu determinist. Spre exemplu, un model poate utiliza numere întregi, altele, pentru a estima aria de sub o curbă. Un sistem are un comportament probabilistic, sau stocastic, atunci când există un element de incertitudine. Alternativ, sistemul demonstrează un comportament previzibil. Un model probabilistic, sau stocastic, demonstrează influențe aleatorii, în timp ce un model determinist nu o face.

Mai pot fi și altfel clasificate?

Da, modelele pot fi clasificate și ca fiind: 1. Statice; 2. Dinamice.

Într-un model static, factorii temporali nu sunt luați în considerare, ceea ce face ca modelul să fie similar cu un instantaneu, sau cu o hartă. De exemplu, greutatea unei salamandre poate fi modelată ca fiind direct proporțională cu cubul lungimii sale. Acest model include variabile pentru greutate și lungime, dar nu ține cont de timp. În schimb, un model dinamic suferă modificări în timp, ceea ce îl face analog cu un desen animat, sau un film. De exemplu, populația de salamandre, dintr-o regiune în curs de dezvoltare, fluctuează de-a lungul timpului, ceea ce face ca un model al acestei populații să fie dinamic. Mai multe dintre modelele discutate sunt dinamice și încorporează o componentă statică, ca parte a modelului dinamic general. Un model static este independent de timp, în timp ce un model dinamic este dependent de timp.

Un model este considerat continuu, atunci când corespunde unei situații în care timpul variază în mod continuu și fără întreruperi. În cazul în care timpul se schimbă, în etape mici și distincte, modelul este considerat discret. Un model discret poate fi comparat cu un film. Succesiunea rapidă a cadrelor are ca rezultat percepția mișcării de către observator. Cu toate acestea, în timpul unei piese de teatru live, acțiunea se desfășoară fără întreruperi. La fel cum o serie de cadre video individuale surprinde mișcarea continuă a oamenilor, noi folosim frecvent modele informatice discrete pentru a descrie scenariul continuu. Într-un model continuu, timpul suferă o progresie lină și neîntreruptă, în timp ce într-un model discret, timpul avansează la intervale distincte și incrementale.

Tehnica de modelare este iterativă și se aseamănă foarte mult atât cu metoda științifică, cât și cu ciclul de viață al software-ului utilizat, în crearea unui proiect software important. Procedura este ciclică, deoarece permite posibilitatea de a reveni asupra etapelor anterioare, pentru a face ajustări și apoi de a continua procesul din acel punct.

Care sunt etapele secvențiale ale procesului de modelare?

Aceste etape sunt: • *Se efectuează o analiză amănunțită a situației:* Înainte de a întreprinde orice acțiune, este important să analizezi în detaliu situația pentru a identifica cu precizie problema și pentru a înțelege în detaliu aspectele care stau la baza acesteia. În timpul acestei etape, stabilim scopul problemei și luăm o decizie cu privire la clasificarea acesteia, dacă este deterministă sau stocastică. Pentru a converti cu exactitate o problemă în simboluri matematice și pentru a crea și rezolva în mod eficient un model, este esențial să avem o identificare bine definită și exactă a problemei. • *Crearea unui model:* În timpul acestei faze, creăm modelul prin dezvoltarea unei reprezentări conceptuale a sistemului pe care îl modelăm.

Cum se creează modelul?

Printre sarcinile acestei etape se numără următoarele: **a) Colectarea de informații:** colectăm date pertinente pentru a obține informații despre funcționarea sistemului. **b) Formularea și înregistrarea ipotezelor simplificatoare:** atunci când se creează un model, este important să se urmărească simplitatea în cea mai mare măsură posibilă. Prin urmare, alegem adesea să simplificăm anumite aspecte și să ignorăm alți factori care sunt mai puțin importanți. Majoritatea problemelor sunt prea complicate pentru a ține cont de fiecare complexitate, iar acest lucru ar face ca modelul să devină impracticabil pentru a fi rezolvat sau executat într-un interval de timp decent pe o mașină. În plus, există frecvent variabile care au un impact redus asupra rezultatelor. Pe lângă simplificarea considerațiilor, putem alege să revizuiem etapa 1 pentru a restrânge și mai mult problema studiată. **c) Identificarea variabilelor și unitățile lor corespunzătoare:** trebuie să identificăm și să desemnăm variabilele. O variabilă independentă este o variabilă pe care se bazează alte variabile. *Timpul este adesea considerat o variabilă independentă* în mai multe aplicații. Modelul va încerca să elucideze variabilele dependente. De exemplu, *în timpul modelării traiectoriei unei mingi, timpul este considerat o variabilă independentă. Înălțimea și distanța orizontală față de punctul de plecare sunt variabile dependente*, ceea ce înseamnă că valorile lor sunt determinate de trecerea timpului. Pentru a raționaliza modelul, putem opta pentru a ignora anumite variabile (cum ar fi rezistența aerului), pentru a considera anumite variabile ca fiind valori fixe, sau pentru a combina mai multe variabile într-o singură entitate. Atunci când se determină variabilele, este necesar să se definească unitățile de măsură ale acestora, cum ar fi utilizarea zilelor ca unitate de măsură a timpului. **d) Stabilirea de conexiuni între variabile și submodele:** ar fi avantajos să se creeze o schemă a modelului, împărțindu-l în modele mai mici și ilustrând legăturile dintre variabile. Pentru a raționaliza modelul, este posibil să se plece de la ipoteza că unele relații sunt mai puțin complexe decât sunt în realitate. De exemplu, putem propune ca două variabile să prezinte o relație liniară, mai degrabă decât una mai complexă. **e) Deducerea ecuațiilor și funcțiilor:** atunci când construim legături între variabile, stabilim ecuații și funcții pentru aceste variabile. De exemplu, putem stabili că două variabile prezintă o relație proporțională sau putem constata că o formulă sau o ecuație științifică bine stabilită se aplică modelului. Un număr semnificativ de modele informatice utilizează ecuații diferențiale, care sunt ecuații care includ o derivată.

Ce înseamnă determinarea soluției modelului?

În această etapă se execută modelul. Înainte de a trece la această etapă, este esențial să se înțeleagă pe deplin problema și să se formuleze modelul, pentru a evita acțiunile pripite. În caz contrar, este posibil să pierdem o cantitate semnificativă de timp. Răspunsul poate utiliza mai multe abordări și instrumente, cum ar fi: *algebra, calculul, graficele, programele și pachetele informatice*. Metoda noastră are potențialul de a produce fie un rezultat precis, fie de a reproduce scenariul dat. În cazul în care modelul devine excesiv de complicat de rezolvat, este imperativ să se revină la etapa 2, pentru a furniza ipoteze simplificatoare suplimentare, sau la etapa 1, pentru a redefini problema.

Ce se întâmplă după obținerea unei soluții?

Validați și analizați soluția oferită de model! După obținerea unei soluții, este imperativ să se examineze cu atenție rezultatele, pentru a se asigura coerența logică a acestora (verificare) și pentru a se verifica dacă soluția abordează în mod eficient problema inițială (validare), și dacă este practică. *Verificarea* este procesul prin care se evaluează dacă soluția funcționează corect, în timp ce *validarea* este procesul prin care se determină dacă sistemul îndeplinește criteriile problemei. Verificarea se referă la procesul de rezolvare corectă a unei probleme, în timp ce validarea se referă la procesul de rezolvare corectă a problemei. Verificarea acurateții previziunilor prin compararea lor cu faptele reale este esențială. Este imperios necesar să fim prudenți, atunci când utilizăm modelul nostru, asigurându-ne că acesta este utilizat numai în limitele adecvate, pentru datele independente. De exemplu, modelul nostru poate prezenta acuratețe atunci când este aplicat la intervale scurte de timp, cum ar fi câteva zile, dar va fi foarte incorect atunci când este utilizat pentru intervale de timp mai lungi, cum ar fi mulți ani. Este necesar să se examineze răspunsul oferit de model pentru a se stabili consecințele acestuia. În cazul în care soluția modelului prezintă deficiențe, ar trebui să revenim la etapa 1, sau 2, pentru a verifica fezabilitatea rafinării modelului. În acest caz, se repetă din nou procesul. Prin urmare, abordarea de modelare ciclică implică un act de echilibru între simplitate și rafinament. Pentru a spori precizia, poate fi necesară extinderea domeniului de aplicare a problemei în etapa 1. În timpul etapei 2, procesul de rafinare, este frecvent necesar să reevaluăm ipotezele noastre simplificatoare, să încorporăm variabile suplimentare, să presupunem interacțiuni mai complicate între variabile și submodele și să utilizăm metodologii mai avansate. O altă etapă este *Raportul de analiză a modelului*. Actul de raportare a unui model este esențial pentru utilitatea acestuia.

Ce cuprinde Raportul științific?

Raportul științific poate fi destinat colegilor dintr-un laborator sau pentru a fi prezentat la o conferință științifică. Un raport este alcătuit din următoarele elemente, care corespund etapelor procesului de modelare: **a) Analiză a problemei** – în mod obișnuit, atunci când ne adresăm unui public intelectual, dar care nu este conștient de situație, este necesar să oferim o explicație detaliată a condițiilor în care apare problema. Ulterior, este esențial să se ofere o elucidare lucidă a problemei în cauză, precum și a obiectivelor specifice ale investigației. **b) Proiectarea unui model** – nivelul de complexitate al explicației noastre privind modelul depinde de circumstanțele specifice. Un raport tehnic detaliat permite includerea unor informații mult mai complexe decât un discurs de conferință. Indiferent de scenariu, este imperativ să articulăm în mod clar ipotezele simplificatoare și justificarea care stă la baza utilizării lor. *Reprezentările schematice* care sunt etichetate în mod explicit, ilustrând legăturile dintre variabile și submodele, se dovedesc de obicei foarte avantajoase pentru înțelegerea modelului. **c) Soluția modelului propus** – această secțiune oferă o explicație a metodelor utilizate pentru a aborda problema și soluția rezultată. Pentru a se asigura că publicul înțelege subiectul fără a fi copleșit de complexitățile tehnice, este important să se furnizeze informații suficiente și relevante. Anexele unui raport scris pot include detalii suplimentare, cum ar fi codul sursă al programelor și informații suplimentare privind soluțiile de ecuație. **d) Constatări și deduceri** – raportul trebuie să cuprindă constatările, analizele, ramificațiile, sugestiile și deducerile derivate din rezoluția modelului. În mod obișnuit, prezentăm o parte din date și rezultate folosind tabele sau grafice. Figurile trebuie să aibă nume, referințe și etichete pentru coloane și axe. În plus, putem include recomandări pentru demersuri viitoare. **e) Conservarea modelului** – în cazul în care se utilizează soluția modelului, este posibil să fie necesară, sau preferabilă, punerea în aplicare a unor modificări, actualizări, sau schimbări. În acest scenariu, modelatorul trece din nou prin procesul de modelare pentru a crea o soluție îmbunătățită.

Ce reprezintă verificarea și validarea?

Verificarea este procesul prin care se evaluează dacă soluția funcționează corect, în timp ce *validarea* este procesul prin care se determină dacă sistemul îndeplinește criteriile problemei. Deși am prezentat procesul de modelare ca pe un set secvențial de faze, este posibil să lucrăm la mai multe etape în mod concomitent. Se recomandă să începem pregătirea raportului de la început, ca exemplu. În mod alternativ, este posibil să neglijăm recunoașterea unor aspecte importante, cum ar fi raționamentele care stau la baza creării unor simplificări specifice sau necesitatea unor îmbunătățiri specifice. În plus, este obișnuit ca indivizii sau grupurile din cadrul echipelor de modelare să lucreze concomitent la submodele separate. După ce termină un submodul, un membru al echipei poate fi în curs de confirmare, în timp ce ceilalți lucrează încă la rezolvarea propriilor submodule. Abordarea de modelare este un demers inovator și empiric. Prin urmare, problema pe care o modelăm nu are, de obicei, o soluție adecvată. Problemele sunt complicate și mai multe modele oferă soluții satisfăcătoare, dar distincte. *Modelarea este un demers complex, indefinit și palpitant.*

VITRALII

Disney News

În ultima vreme, nu-mi dau seama dacă televiziunile mai sunt ceea ce ar trebui să fie, sau doar vehicule de laudă ori, după caz, de imprecizie publică. Uneori, ai senzația că s-au transformat într-un show

de benzi desenate aruncate de-a valma pe sticlă sau postate online. Alteori, filiația cu producțiile Disney este evidentă, prin modul pueril și insultător pentru inteligența telespectatorului în care sunt redactate, editate și prezentate știrile și imaginile. Ceea ce ar trebui să fie un program de știri, o dezbateră, un talkshow a devenit un fel de birou itinerant al procuraturii, un tribunal care emite sentințe fără probe, o devălmășie de informații contradictorii dinadins suprapuse pentru a crea un spectacol jalnic al lipsei de profesionalism. Practic, știrea ca atare este îngropată sub un munte de detalii inutile și de manipulări al căror scop final pare a fi inducerea simpatiei către unul sau altul dintre promotorii curentelor politice. Nici pamfletele nu mai provoacă râsul, ci sila, pentru că sunt atât de gogonate, de exagerate și de răutăcioase încât, în loc să stârnească râsul, adică să facă haz de necaz, nu reușesc decât să pună paie pe foc. Preferința unui trust de presă pentru o parte a spectrului politic este de înțeles, se întâmplă în toată lumea. Există însă o condiție în lipsa căreia credibilitatea se topește ca un fum și devine film artistic încadrabil în categoria science fiction de serie B: asumarea. Dacă strigi toată ziua că ești „presă independentă”, dar calci în picioare, la comandă, viața și cariera unui politician de altă părere decât cea a trustului din care faci parte, asta nu mai e jurnalism, ci activism, ceea ce nu are nimic de-a face cu gazetăria. Iar efectele speciale nu ajută. Deloc. Nici faptul că un politician, fie el ministru, parlamentar sau candidat la o funcție în stat, este terfelit pe un post TV și zeificat pe un altul nu are menirea de a limpezi lucrurile. Și mai e un lucru: tot acest efort mediatic nu mai are prea mari șanse de succes: având în vedere frământările politice din ultimele două luni, hotărârea fiecărui alegător în parte este deja luată, puțin probabil să mai poată fi schimbată. Polarizarea este evidentă.

Tot acest „entertainment” propagandistic, cu iz de circ și brigadă artistică răsuflată, riscă să devină – dacă nu a devenit deja – o irosire inutilă de resurse pe care nici măcar calupurile dodoloațe de publicitate nu o mai pot compensa. E greu să te mai lași convins (de fapt păcălit) după ce te-ai lămurit că vutol tău nu contează și că o mână de politicieni autohtoni sau din „Sovietul Suprem” continental nu se sinchiesc nici cât negru sub unghie de ce ai ștampilat tu pe hârtiuța introdusă în urnă. Pe urmă, pe acest fond creat de „știri”, apar și profitorii, în căutarea voturilor lipsă. Am și un exemplu, deși n-aș fi vrut. Un personaj cu păr buclat, a cărui incompetență în administrarea unei urbe nu mai trebuie demonstrată nici măcar fanaticilor săi susținători, se repede să ia locul unei candidate care – deși n-aș fi votat-o în ruptul capului, trebuie să recunosc – a muncit cu sânge și a intrat în turul doi al alegerilor prezidențiale, în ciuda ironiilor unei mari părți a electoratului. Doamna și-a văzut de treabă în răsesele tuturor, a convins lumea, ba chiar a obținut un scor dublu față de partidul care a propus-o (iarăși, unul pe care nu l-aș vota vreodată), nimeni nu are cum să-i conteste meritele. A fura munca unui om care a crezut și crede în ceea ce face mi se pare abominabil, mai ales când faci asta printr-o campanie mediatică dusă și condusă de presa „independentă”. În aceste condiții, dacă se va pune problema, eu cel puțin, voi alege răul cel mai mic. În nici un caz, nu o voi face pe bază de Disney News și nici nu voi acorda vreun credit campaniilor sau faptelor lipsite de dovezi, probe, indicii. Benzile desenate și filmele de animație mi-au plăcut când eram copil, acum, cu lumea asta întoarsă pe dos, parcă simt nevoia de ceva mai mult adevăr. Restul e poveste.

Dragoș CIOCĂZAN

SIMULACRON - Expoziție Bogdan Dan la „Galleria 28”

În perioada 30 ianuarie – 20 februarie, la „Galleria 28” din Timișoara va putea fi vizitată expoziția „Simulacron”, semnată Bogdan Dan, curatoriată de Adriana Lucaci și Maria Pașc. Bogdan Dan este absolvent al Facultății de Arte și Design, specializarea Arte plastice – Grafică din cadrul Universității de Vest din Timișoara, iar în prezent urmează cursuri de master în cadrul programului de studiu „Grafică publicitară și de carte” la aceeași facultate.

Lucrările prezentate în cadrul acestei expoziții sunt rezultate ale incursiunilor curajoase pe care tânărul artist le face în lumea simulacrelor devenite omniprezente în viața contemporană. Câtă muncă! Artistul trudește să separe realul de plămăuire, esențialul de efecte de paradă și reușește să creeze un spațiu unde autenticitatea și introspecția sunt repuse în drepturi. Lucrările semnate de Bogdan Dan sunt mai mult decât niște reprezentări vizuale, ele sunt manifest, acte de prezență personală – conversații neîntrerupte între artist și zgomotul lumii ce-l înconjoară. Prin linii fragmentate și forme abstractizate, Bogdan Dan traduce (adevăr dat pe față!) instabilitatea și artificialitatea cotidianului. Acest tumult vizual al artistului este o cale, un demers de a căpăta o claritate în mijlocul zgomotului simulacrelor. Ceea ce-i conferă atât artistului, cât și acestei expoziții particularitatea este intimitatea desenului ca mediu. Pentru Bogdan Dan actul de a desena, după cum el însuși mărturisește, devine un fel de a coborî în sine („Există în noi ceva mai adânc decât noi înșine” Fericitul Augustin). Alegerea desenului nu este întâmplătoare, cărbunele care se sfărâmă pe suprafața hârtiei este cel mai potrivit să ne dea măsura demersului tânărului artist, căruia îi urăm un parcurs de excepție. (Maria Pașc)

„Art Safari” - cel mai mare organizator de expoziții de artă din Europa de Est. Și cel mai iubit!

„Art Safari”. Știam de acest fenomen artistic și mă gândeam ce nume inspirat are. Să pornești într-o călătorie nu numai imaginativă, ci și „îndrumat” de o tematică artistică adecvată. Clădirea din București, de pe Lipsani, unde funcționează a fost magazin, dar și sediu de bancă. Astăzi m-am lăsat surprins de expozițiile de avangardă ce au loc aici. Curatori și muzeografi tineri, cu noi perspective asupra artei și a rolului jucat de aceasta în societatea modernă, ne surprind cu tematicile abordate. La Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov s-a creat o tradiție de scoatere în evidență a personalităților care au influențat în bine viața cetății și a țării. Astfel, pe 30 octombrie, Majestatea Sa Regală Regina Maria a României, este sărbătorită, spre aducere aminte. Astfel că, existența unei expoziții dedicate acestei personalități ce a sprijinit și a încurajat arta, aici, la „Art Safari”, a făcut ca doamna director al CJCPCT Ilfov să organizeze câteva tururi ghidate în această expoziție, dar și un atelier de pictură. Elevii participanți au fost încântați de expoziție, iar cei mai buni au fost și premiați la final.

Așa am aflat că *Art Safari* – un muzeu al expozițiilor temporare – este cel mai iubit eveniment dedicat artei din țară, cu misiunea de a aduce arta mai aproape de public și de a facilita accesul tinerilor la cultură. Prin colaborări naționale și internaționale cu muzee de prestigiu și colecționari privați, „Art Safari” prezintă un program expozițional variat, inclusiv artă românească de patrimoniu, artă contemporană și supercontemporană, precum și expoziții realizate în colaborare cu muzee internaționale de renume, precum „National Portrait Gallery” (GB), „Victoria and Albert Museum” din Londra, „Louis Vuitton Fondation” (Paris), „Prix Marcel Duchamp” (Franța), „Picasso & Dalí”

Echipa din spatele acestui eveniment iubit este plină de entuziasm, pasiune pentru frumos și dorință de a se confrunta cu noi provocări. „Art Safari” este specializat în realizarea de pavilioane expoziționale și organizatorul anual al Pavilionului de Artă București – cel mai mare conglomerat de expoziții de artă din România, ajuns la a 10-a ediție. Organizează, în parteneriat cu muzeele de artă din România și cu colecționari privați, ample expoziții retrospective care își propun recuperarea valorilor de patrimoniu. Având o puternică latură educațională, misiunea sa este de a apropia arta de public și de a educa noile generații prin organizarea de ateliere de artă pentru copii, tururi ghidate și expoziții de artă contemporană în spații neconvenționale, cum ar fi Aeroportul „Henri Coandă” sau Metroul bucureștean.

Cine este în spatele „Art Safari”, unul dintre cele mai cunoscute evenimente de artă din România? Este vorba despre un curator, o tânără artistă și un antreprenor care a ales să își ducă pasiunea de colecționar la următorul nivel. Ioana Ciocan este curator independent și General Manager al „Art Safari”.

Experiența „Art Safari” înseamnă și 570.000 de vizitatori din anul înființării, 2014, până în prezent, dovedindu-se astfel a fi „Cel mai mare organizator de expoziții din Europa de Est”. Când starea și buna dispoziție ne cheamă către un univers coloristic deosebit, putem să trecem pragul „Art Safari”, fără emoție!

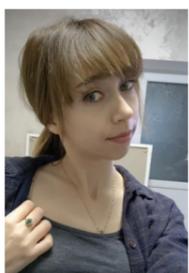
Aici vom găsi expozițiile și exponatele de care ne era dor, dar încă nu știam. Un fel de călătorie în viitor...cu dragoste!

George V. GRIGORE

Surse: artsafari.ro; agerpres.ro; aiciastat.ro; romaniapozitiva.ro; radiatoromaniacultural.ro;

Invitații în lumea artelor plastice

Andreea Teodora NEGRESCU - bilanț artistic bogat pentru anul 2024

Revenim cu mare bucurie în universul artistic unde regăsim tablourile de valoare semnate de Andreea Teodora Negrescu. În general sunt lucrări care pun în lumină o puternică viață de credință, dar sunt prezente și alte teme. O mică selecție din tablourile sale impresionante veți avea ocazia să vedeți după un scurt dialog.

- Cum a fost bilanțul dumneavoastră artistic pe anul 2024?

- Bilanțul meu artistic pentru anul 2024 a fost unul productiv, cu multe creații personale și picturi realizate pentru oamenii dragi. Apreciez acest an, de la început

până la sfârșitul acestuia, am crescut din toate punctele de vedere, de la inspirație până la răbdarea pe care o acord fiecărui tablou în parte.

- Ce vă doriți pentru anul artistic 2025?

- Pentru anul calendaristic 2025, din punct de vedere artistic, îmi doresc să descopăr cât mai mult din lumea artei, să realizez tablouri încântătoare în ochii privitorului.

- Vă dorim să vă îndepliniți această dorință!

Să vedem și niște lucrări. Concluzia? Privesc îndelung fiecare tablou în parte și observ mereu noi și noi calități artistice ale invitatei noastre de astăzi. Un pictor foarte tânăr, matur în exprimarea artistică, posesor al unei variate game de exprimare plastică. Îi urăm mereu inspirație, energie și noi tablouri impresionante.

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com>

CUGETĂRI – selecție –

•Cine îl caută pe Isus, se va înălța tot mai sus.
•Răului cel mare nu-i răspunde cu Rău, ci cu iertare.
•Empatie = Omenie.
•O țara cu-adevărat liberă, poate conta doar pe puterea sa.
•Carnaval=Formă organizată a desfrâului=Manifestare preferată de prostime.
•Când e moartă, religiozitatea-i deșartă.
•Cataclismul face ca *Acum* să devină *Nicicând*.
•Moartea vine când dorește ea, nu când omu' ar vrea.
•Senectute = Mai multă înțelepciune = Mai multă virtute.
•Dumnezeu ne-a învățat și ne învață că Viața-i Speranță.
•În minte se naște tot. Și ce-i bun și ce-i prost.
•Sfânta Scriptură are la bază iertarea nu răzbunarea.
•Cei care se joacă „de-a lupul și mielul”, niciodată nu-și vor atinge țelul!
•Cine a îndurat vremea covidului va suporta și flăcăurile iadului.
•În ultimii douăzeci de ani, România a fost slujită de nimicnicia unor cărmaci fuduli și golani.
•Vremuri iohanniste = școli pustii fără copii.
•Ne târâm, deci trăim. Mai greu îi - să fii dârz.
•Înțeleptul pasiv fost-a înghițit de diavolul cinstit.
•Reziliență = Obediență.
•România lucrului bine făcut - e declarată rebut.
Vedem că are aceiași soartă și *România educată*.
•Nu *aliații*, ci *subjugaiții* vor achita dezastrele.
•Lăsat să intre-n casă, străinul te îngroapă, nu te apără.
•Spiritul este omniprezent. Fără de spirit suntem inexistenți
•Deșărare = Alienare.
•Încă de pe vremea Unguientului, cel acuiat azi prin Austria, Diplomația nu mai e o meserie în sine, e o activitate pentru SIE.
•Politichie = Mizerie.
•Veți găsi loc curat, numai acolo, unde omul n-a călcat.
•Totdeauna, ura le-a umplut clănțăilor gura.
•La capăt de drum, tot mai greu ridic capul din pământ.
•Din ceruri văzută, planeta noastră nu-i pământ, e apă.
•Anticii avut-au mare dreptate, când au spus: *Audiat et altera pars* - deci - *Să fie ascultată și cealaltă parte*. Politrucii - vremelnicii noștri suspuși -, vor să ne arate, cu mult zel, doar jumătate din cele spuse mai sus.
•Cu speranța de-a tot avansa, slugoii nu-și mai vând țara. Ei o înstrăinează pe degeaba. În cazul României, au dat-o pe-o tichie.
•Odată pierdută - Sănătatea ajunge să fie supraprețuită.
•Sărăcie = lene + prostie.
•Nu împărți sinceritatea în stânga și-n dreapta.
•La *putere* ridicat, capul rotund devenit-a pătrat.
•Consolarea mea: - *bătrân în viață sunt doar o dată*.
•Prețutindeni, forțele inculte sunt mai numeroase decât cele oculte.
•Bogații beau licori cu paharu', gloata înghite amaru'.
•Când șchiopul poate să alerge, iar orbul vede și mutul vorbește, ceva în neregulă este!
•Pentru a-și salva paiul din casa sa, vrăjmașu-i gata să incendieze coliba altuia.
•Azi, oamenii nu doar de borfași sunt jefuiți, ci și de bănci, care întrec pe toți pungașii la un loc.
•Numai prin evlavie și bunătate răutatea din inimă se scoate.
•Risipirea *întunericului* = Bucuria nemernicului.
•Soarta de plâns a românului fost-a dintotdeauna bucuria ungurului.
•Îmbătrânind, *dracul* devine mai crud, în nici un caz mai blând.
•Proțapit, în vârful statului, *idiocrația* a subjugat România.
•Nimic mai trist, decât să fim conduși de-o propitendă, care demonstrează tuturor, că răul și fudulia ușor nu mor.
•„Liderii”/câiți/, care ne-au adus pe marginea prăpastiei, nu și-au închipuit că vremea *răsplății* va veni.

•*Prin credință la biruință* - grăit-a teologul înțelept Theodor Damian.
•Din capul poetului nu lipsește cerul, dar nici infernul.
•Niciodată, inexistența nu se lăsă furată!
•Ceea ce nu ți-ai dorit, n-are cum reuși.
•Numai progresul ne-a ajutat să scoatem zalele la mezat.
•Oare poate exista o *otrepă* curată pe lumea asta?
•Numai limba înțeleaptă știe să tacă.
•*Cârma* lăsată din mână, îi pleznește pe sârmani nevinovați până la urmă.
•Când n-au mai avut nimic de spus, multe ziare s-au închis!
•Inexplicabile sunt căile omului, nu și ale Domnului.
•Dogmele dogmatizate sunt cele mai deșarte.
•Celor neisprăviți, totdeauna aureola le întunecă vederea.
•De pe creastă scoborât, acolo mai greu ajungi.
•Dându-le groparilor o pâine, moartea face și ea un bine.
•Cei care în puf dorm, se pot sufoca mai ușor.
•Aruncate, bumerangurile trăiesc în libertate.
•În zadar se încearcă ca - dintr-o zdreanță - drapel să facă.
•Bine spus-a Caragiale: *Proștii mor, prostia e nemuritoare*.
•Cel înscăunat, nu va uita să-l demonizeze pe cel care l-a precedat.
•O dată ajuns în cupa lui Licurg, n-ai să mai rămâi tu însuși!
•Din inimă vă sfătuiesc. - *Nu-i întrerupeți pe cei care nu vorbesc!*
•De adevărata Lumină, semidoctii totdeauna se înspăimântă.
•Respinsă, Fericirea greu mai poate fi atinsă!
•Capu pierdut, niciodată nu va mai fi găsit.
•Priponit, niciodată n-ai să fugi!
•Sigur n-ai trăit în zadar, dacă la bătrânețe mai ai în tine ceva har!
•Capetele se sfărâmă, nu doar sub ghilotină.
•Nu se știe să fi fost - sau cumva să fie - democrație fără de oligarhie.
•Istoria ne dovedește că dintotdeauna ura și frica a dominat lumea.
•*Universalitatea neoliberală* nu-i doar neputincioasă. E și chioară!
•O adevărată performanță e să lași moartea fără coasă!
•„România lucrului bine făcut” - devenit-a matrapazlăc depășit - până și pentru iohanniști.
•Slugărnicia îngroapă România - niciodată să nu uităm shengănul și cazul Austria.
•Zămislire - prima zvâcnire, prima pornire.
•Lideri parșivi /austriecii/ au transformat *demosul european* în ștreang.
•Numai Virtutea, biruit-a ura și necinstea.
•În vecii vecilor, blestemat să fie cel care a cutezat să pângărească până și *Grădina Maicii Domnului*.
•Tontul din fire - tont de-a pururi rămâne.
•Uniformizarea valorilor = Distrugerea lor = Manipularea popoarelor.
•Culmea insolentei și a prostiei - *Cârma* României a ajuns pe mâna străinilor și-a derbedeilor.
•Întâlnit-am enoriași, care cu tristețe constată, că la biserică mântuirea poate fi cumpărată.
•Încearcă să faci - *Rai din ce ai!* - trăi-vei împăcat nu doar cu tine însuși, ci și cu alții!
•Întrebarea pe care mi-o pun zi de zi: Care pe cine? - *America sau Rusia?*
•Nimeni nu știe. - *Când va intra în joc de-adevăratalea și China, lumea mută va rămâne*.
•Despre război. - *Istoria a condamnat totdeauna - cum se cuvenea - cruzimea*.
•Nimic n-am învățat. - *Ideologia neghioabă ne-a îngropat și încă ne mai îngroapă*.
•Mirajul vieții - *Timpul ce va să vină nu-l vede oricine*.
•Dealul Cotrocenilor e scufundat adânc în ceață.
•Nu vede aurul verde furat de Viena și nici Delta Dunării jefuită de Ucraina.
•A te depărta de China = A sfida trecutul = A pierde Rațiunea.
•Doar pronia cerească poate da bătrâneții tinerețe.
•Prostul e încrezător - Înțeleptul prevăzător.
•Azi tot mai mulți indivizi devenit-au paraziți.
•Răzmerița și Pacea sunt trecătoare ca apa.
•Puțin știu că din l u m i n ă crește a copacului rădăcină.
•Cine stăpânește azi România? - Evident - *prostocrația!*
•Sunt mulți proști care-și macină timpul cu futilități.
•Radio Erevan a comunicat chiar azi: În capitalism, vechea deviză leninistă *Învățați, Învățați, Învățați* s-a transformat în *Înhățați! Înhățați! Înhățați!*
•Maximă pentru scriitori: - „Ziua în care nici un cuvânt n-ai scris - *treceți-o drept zi moartă la catastif*”.
•Nu te lua la trântă cu *Nimicul cel Mare*, mai bine fugi de pe-a lui cărare!
•Țara fără de ideal devine un copilul orfan.
•Avea dreptate generalul de Gaulle - „cu cât cunoaștem mai bine oamenii, iubim mai mult câinii.”

•Singurătate = Pasul ineluctabil spre moarte.
•Greu conștientizăm că golul din jur ne face capul ciur.
•Iohannism = festivism= fudulism= fariseism.
•O viața întregă ne pregătim ca *narațiune* să devenim.
•Renunțarea la libertate = Intrare în captivitate.
•Limbă nefolosită = Limbă ruginită.
•Până ce tot putregaiul nu dispăre, lăstarul n-ajunge floare
•Mintea-i prea îngustă să perceapă tot ce există.
•Bătrânețe = Însingurare.
•*Neoliberalismul* nu-i *democrație* - este o adevărată prostie.
•Nu orice „șiret” e și înțelept.
•Eternitate = Imobilitate!
•Lipsită de cultură, gloata n-a avut și nu are n-are nici cea mai mică aură.
•Iubirea și mânia, niciodată nu-și dau mâna.
•Culmea sfidării - *Să n-ai bani pentru pensii și salarii și tu să-ți plimbi consoarta în Safari*.
•Răul încarnat n-ar trebui menajat, ci sfărțecat!
•În această lume ne bună, umanitatea nimic nu va pierde, dacă în Dumnezeu crede!
•Prin creațiunea Sa - Dumnezeu devenit-a alfa și omega.
•Medicul bun e cel care - ușor, ușor - te-ajută să rămâi cu buzunarul gol.
•Fericit cel ce trăiește în extaz, nu în necaz!
•Politichia actuală = Mizerie scabroasă și searbădă.
•Până și cuvântul *etnitate*, de-afară promovată, în scop politic, n-are nici o calitate!
•Sigur dai de belea, când îl înlocuiești pe Dracu cu mumă-sa!
•Feriți-vă de cei care vă zic că 2+2 = 5.
•Tot mai mult, România e condamnată să fie *neglijată și uitată!*
•*Individul - care nu îndrăznește - Libertatea niciodată nu și-o cucerește*.
•Sărman neam român! - *Ești căsăpit de politrucii netrebniți*.
•*Non grata* pot deveni și animalele, nu doar persoanele.
•Ideile mărturisite - considerați-le pierdute.
•Cine ajunge prea sus are doar două variante la dispoziție: să coboare atent sau să cadă în prăpastie.
•Dez-țărarea /a 9.700.000 de români/ - e păcatul de neiertat -, săvârșit de bășiști și iohanniști.
•Într-un scuar bucureștean, chelia lui Constantin Dobrogeanu, de comuniști proțapită, e deja înălbită.
•Perfecțiunea-i un vis atât de îndepărtat că niciodată nu-l atingi,
•Sărbătorile pascale, de fiecare dată ne arată, că iubirea jertfelnică a Mântuitorului, dă roadă.
•Tineri. iubiți cartea! Cartea-i eternitate.
•Bibliotecari și bibliotecare = Mănuitori de trezorerii.
•Pe orizontală și pe verticală, frica stăpânește azi lumea.
•Omenie = Empatie.
•Fă ca Vorba și Fapta de-a pururea să fie aceiași.
•Destinul ne-a fost dat pentru a fi modelat, nu trucat.
•Ce e realitatea? Ceva adevărat și fals totodată.
•O vorbă mare, la Carlos Fuentes. *Timpul este imaginea eternității în mișcare*.
•Naționalism adevărat = Patriotism curat.
•*Solidaritatea globală* devenit-a o gloabă.
•Cândva, rușii ne-au fost aliați imorali; acum rolul lor e preluat de americani.
•Cu Liderul pe care îl avem la cârmă, nimic nu se adună; dăm totul gratis sau totul se sfărâmă.
•*Cazul Coldea*, cu prisosință demonstrează, cum mâna murdară, pe Dâmbovița noastră - ieri băsistă și azi iohannistă - una pe alta se spală.
•Războiul de față niciodată n-a dat roadă.
•Români! În *Turnul cel mai înalt de Veghe să ne suim*. Țara ne e scoasă la mezat, de străini.
•Egoismul ucide, nu însă pe fitecine.
•Cunoscându-ți boala, ți-e mai dreaptă calea.
•Pentru civilizația umană - Globalizare = Eroare.
•Citim tot mai puțin, dar nu obosim, să-i copiem pe străini.
•Echilibru în Toate = Sănătate.
•Și fără regat, România are un „împărat” sas, care după ce cu NATO a terminat, se vrea la Bruxelles încoronat.
•Când te batjocorește cineva, viața sigur îți va fi mai grea.
•Dă-ne Doamne mai multă minte, că ură avem destulă!

Nicolae MARES (PhD.)
Scriitor - publicist /fost diplomat/

George V. GRIGORE

Biserica din Pătrăuți, județul Suceava, este cea mai veche biserică ctitorită în anul 1487 de Ștefan cel Mare (1457-1504), ce se păstrează în forma ei originală, cu cea mai veche pictură bisericească exterioară din Moldova, cea mai veche biserică ortodoxă monument UNESCO din România. Biserica Ansamblul bisericii „Înălțarea Sfintei Cruci” din Pătrăuți a fost inclus pe Lista monumentelor istorice din județul Suceava din anul 2015: Biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” și Clopotnița de lemn - datând din 1725. UNESCO a inclus Biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din Pătrăuți, împreună cu alte șapte biserici din nordul Moldovei (Arbore, Humor, Moldovița, Proboata, „Sf. Ioan cel Nou” din Suceava, Voroneț și Sucevița), pe lista patrimoniului cultural mondial, în grupul *Bisericile pictate din nordul Moldovei*.

După cum afirmă tradiția locală, satul ar fi fost întemeiat prin 1330, de un anume Pătru. Localitatea se află la o distanță de 10 km de orașul Suceava. Deasupra ușii de intrare în biserică se află o pisanie în limba slavonă cu următorul text: „Io Ștefan Voievod, fiul lui Bogdan Voievod, a început a zidi acest hram în numele cinstitei cruci în anul 6995 luna iunie 12.” Bisericile construite anterior de Ștefan cel Mare au fost distruse în decursul timpului și reconstruite. Vechea biserică a Mănăstirii Putna, construită în perioada 1469-1470, a fost distrusă de cazaci în 1654 și apoi reconstruită, iar Biserica „Sf. Procopie” din Bădeuți, a cărei construcție începuse la 8 iunie 1487, a fost distrusă de austrieci în 1916. Ștefan cel Mare a întemeiat aici singura mănăstire de maici din timpul domniei sale; era destinată, foarte probabil, pentru îngrijirea răniților din luptele purtate în preajma Cetății de Scaun a Sucevei. Voievodul ctitor a dăruit Mănăstirii Pătrăuți moșiile Pătrăuți și Mihoveni, cărți și vase bisericești, dar așezământul monahal a fost jefuit încă în secolul al XVI-lea. Din cauza vitregiei vremurilor, mănăstirea a fost părăsită în repetate rânduri. Ea a fost prădată de cazaci, tătari și apoi de polonezi (la 1684). Episcopul Calistru al Rădăuților (1708-1728) a reparat biserica și a

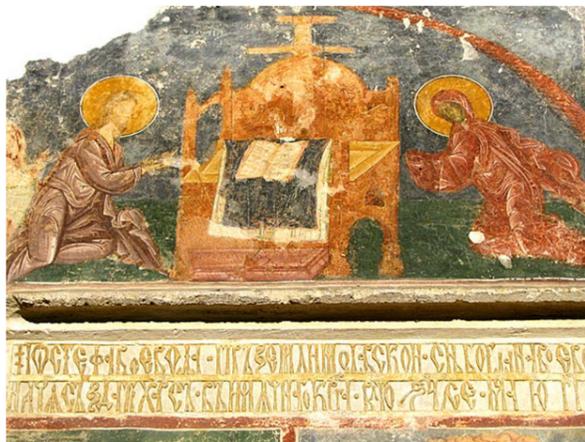
reînființat în 1711 mănăstirea de maici de la Pătrăuți, dar numai pentru o perioadă de câteva decenii. În anul 1725, la vest de clădirea bisericii s-a construit o clopotniță de lemn, care există și astăzi. În ianuarie 1775, ca urmare a atitudinii de neutralitate pe care a avut-o în timpul conflictului militar dintre Turcia și Rusia (1768-1774), Imperiul Habsburgic (Austria de astăzi) a primit o parte din teritoriul Moldovei, teritoriu cunoscut sub denumirea de Bucovina. După anexarea Bucovinei de către Imperiul Habsburgic în anul 1775, localitatea Pătrăuți a făcut parte din Ducatul Bucovinei. Autoritățile habsburgice au desființat Mănăstirea de călugărițe din Pătrăuți în baza Ordonanței Imperiale din 19 iunie 1783 a împăratului Iosif al II-lea (1780-1790), trecând toate pământurile și fondurile administrate de Episcopia Rădăuților „sub povățuirea stăpânirii împărătești și a crăieștii mării”. După desființarea mănăstirii, chiliile s-au ruinat aproape complet. Biserica a fost transformată în biserică parohială, situație în care se află și astăzi.

Din toamna anului 2003 s-au început ample lucrări de restaurare ale Bisericii „Înălțarea Sfintei Cruci” din Pătrăuți. Lucrările au fost finanțate în principal de Ministerul Culturii, iar restaurarea frescelor este realizată de firma Patrimoniul SRL din București, sub coordonarea profesorului Ioan Chiriac. Au fost scoase la lumină, de sub praf și fum, suprafețe de frescă de interior de o inestimabilă valoare artistică și istorică. În perioada derulării lucrărilor de consolidare a lăcașului de cult, slujbele bisericești au fost oficiate într-o biserică de lemn din apropiere. În anul 2004, cu prilejul comemorării a 500 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, arhiepiscopul Pimen Zainea al Sucevei și Rădăuților a dispus construirea a șase biserici de lemn de dimensiuni mici în care să se officieze slujbele bisericești pe

Biserica din Pătrăuți - monument UNESCO

parcursul restaurării bisericilor monument istoric (la Arbore, Baia, Bălinești, Părhăuți, Pătrăuți și Sfântu' Ilie).

Biserica din Pătrăuți este o construcție de plan triconic, cu turlă pe naos. Edificiul este din piatră brută, iar la pronaos straturile de piatră alternează cu șiruri de cărămizi. Acoperișul este din șindrilă, cu rupere în pantă. Soclul bisericii este foarte puțin pronunțat. Absidele laterale și absida altarului sunt semicirculare în interior și poligonale în exterior. Pictura exterioară de la Pătrăuți a fost descoperită în anii '80 ai secolului al XX-lea. La inițiativa profesorului Vasile Drăguț s-au efectuat cercetări, în urma cărora s-a descoperit că biserica a fost pictată la exterior doar pe peretele de apus, în jurul portalului gotic de intrare în biserică. Pictura exterioară fusese acoperită ulterior de un strat de tencuială. Scena reprezentată pe peretele vestic al bisericii este „Judecata de Apoi”. Această scenă prezintă lupta dintre îngeri și demoni la judecarea oamenilor. Balanța este mai grea către rai, cu toate că demonii încearcă să o incline către iad. Inițial, pictura exterioară a fost datată în secolul al XVI-lea, pereții exteriori ai mai multor biserici din Moldova fiind pictați în timpul domniei lui Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546). Descoperirea picturii exterioare din vremea lui Ștefan cel Mare la biserica Mănăstirii Voroneț, precum și restaurările picturii interioare, au determinat datarea în secolul al XV-lea a picturii exterioare de la Pătrăuți, aceasta fiind considerată cea mai veche pictură bisericească exterioară din Moldova. Pictura interioară este de o înaltă calitate artistică și datează din epoca lui Ștefan cel Mare. Pictura murală a fost restaurată în perioada 2003-2010, sub stratul negru de fum descoperindu-se picturi realizate pe vremea domnitorului Ștefan cel Mare. Fresca cu tema «Înviearea» este considerată a fi una dintre cele mai vechi picturi murale din România. Potrivit muzeografilor, frescele ar fi fost realizate de un pictor grec tocmit de Ștefan cel Mare, în jurul căruia s-a format școala moldovenească de pictură. Pictura interioară se remarcă prin scene de o deosebită frumusețe, cu teme unice sau cu abordări extraordinare ale unor teme clasice, culoarea predominantă fiind ocră aurie, cunoscut sub numele de „Galben de Pătrăuți”. Printre picturile murale ce decorează pereții interiori se remarcă, prin măiestria compoziției și acuratețea desenului, tabloul votiv și „Cavalcada Sfintei Cruci” - o aluzie la luptele antiotomane din acea perioadă. Pe peretele vestic al pronaosului se află ampla compoziție „Cavalcada Sfintei Cruci” (sau „Cavalcada Împăratului Constantin cel Mare”), considerată a fi cea mai importantă pictură din întregul ansamblu pictural de la Pătrăuți. Aceasta scenă nu este întâlnită în pictura religioasă a celorlalte țări ortodoxe, iar în Moldova mai apare doar la Biserica Arbore. Compoziția de la Pătrăuți reprezintă o procesiune simbolică de 16 sfinți militari pe cai (Gheorghe, Dimitrie, cei doi Teodori, Procopie, Mercurie, Nestor, Partenie, Eustratie etc., care au fost uciși în timpul persecuțiilor anticreștine), care-l însoțesc pe împăratul Constantin cel Mare (purtând coroană și dalmatica de împărat roman), căruia Sf. Arhanghel Mihail îi arată crucea apărută pe cer. Această reprezentare picturală nu este o scenă istorică, ci o scenă ce se petrece în Rai. Este de fapt o invocare a Armatei cerești chemată de domnitor în sprijinul armatelor sale pământești ce luptau pentru păstrarea identității creștine în fața turcilor. Spre deosebire de „Cavalcada Sfintei Cruci”, celelalte picturi din pronaos au fost refăcute. În naos se remarcă Tabloul votiv în care Ștefan cel Mare este reprezentat oferind biserica Mântuitorului Iisus Hristos, prin mijlocirea Sfântului Împărat Constantin cel Mare. Domnitorul este urmat de soția sa, Maria Voichița, de fiul său Bogdan al III-lea și de domnițele Maria și Ana. Ștefan cel Mare are plete blonde și o mustață fină de culoare roșiatică, poartă pe cap o coroană și pe umeri o mantie de brocart. Fiul domnitorului, Bogdan al III-lea, poartă pe cap aceeași coroană ca și tatăl său, precum și aceleași însemne domnești pe hainele

sale. Istoricii de artă presupun că tabloul votiv ar fi fost repictat în perioada 1496-1499, acest lucru fiind dovedit de existența unei spărturi în partea de jos a picturii. Pe pereții naosului sunt pictate „Patimile lui Iisus”, sub care se află un registru de sfinți și martiri. Pe calota turlei se află „Iisus Pantocrator”, iar pe pandantivi cei patru evangheliști. Pictura din altar este foarte deteriorată putându-se observa figuri de sfinți ierarhi, precum și scenele „Cina cea de taină”, „Împărțirea apostolilor” și „Spălarea picioarelor”. În decursul timpului, în pronaosul bisericii au fost înmormântate mai multe persoane decedate în secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Se mai păstrează doar trei pietre funerare, care au inscripții foarte șterse și parțial ilizibile. În patrimoniul Mănăstirii Pătrăuți s-a

aflat un Tetraevanghel slavon, scris în 1493 la Suceava pentru această mănăstire de către diaconul Toader, fiul preotului Gavriil. Acest manuscris avea începuturile evangheliilor, precum și inițialele, colorate și aurite. Prin anul 1900, acest manuscris se afla la biserica din Fântâna Albă. Urma acestui manuscris s-a pierdut în timp. Pe paginile manuscrisului se afla următoarea însemnare: „Cu bunăvoința Tatălui și ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh s-a făcut acest Tetraevanghel în zilele binecinstitorului și de Hristos Iubitorul domn, Io Ștefan Voievod, Domn al Țării Moldovei și al binecinstitoarei doamnei sale Marina, care ea, cu dorință tânjind (pentru) dragostea (lui Hristos și) iubitoare a cuvintelor lui Hristos (fiind), ca răvnă a dat și l-a scris în anul 7001 și s-a sfârșit (în luna) septembrie, în 30 zile, de l-a dăruit într-o rugă sieși în biserică, în mănăstirea de la Petr(ăuți), unde este hramul Înălțării cinstitei Cruci a lui Dumnezeu; și s-a scris în Cetatea Suceava, cu truda mult păcătoșului Toader diacon, fiul lui Gavriil prezviterul”. Un alt manuscris copiat pentru Mănăstirea Pătrăuți este „Codicele Pătrăuțean”. Și acest manuscris a dispărut fără urmă. În biserică se mai păstrează în prezent „Biblia de la Buda”, tipărită și prefațată în secolul al XVIII-lea de Samuil Micu Klein, un tom masiv de peste 5 kg.

Clopotnița Bisericii din Pătrăuți a fost construită în anul 1725. Clopotnița este o construcție din lemn cu un etaj, cu influențe din partea Maramureșului. Clopotele de la Pătrăuți sunt renumite pentru sunetele lor înalte, sunete care alungă norii de grindină. În interiorul clopotniței se mai păstrează o colecție de pietre funerare, precum și cruci de lemn foarte vechi, cu simboluri celtice, folosite pentru îngropăciune în Pătrăuți din cele mai vechi timpuri. În curtea bisericii, la câțiva metri de peretele sudic, se mai află și o masă rotundă de piatră, pe care tradiția o atribuie tot perioadei de domnie a lui Ștefan cel Mare. După unele ipoteze, această masă ar fi servit ca sursă de inspirație pentru ansamblul statuar *Masa tăcerii* realizat de sculptorul Constantin Brâncuși.

Aflați în zonă, după ce vizitați biserica, puteți traversa șoseaua și vizita un muzeu deosebit, respectiv Muzeul „Casa Preotului Bucovinean”. Între anii 1896-1919 a locuit în această casă parohială preotul Constantin Morariu, om de cultură bucovinean. În perioada studenției, Constantin Morariu fusese secretar al Societății Academice „Arboroasa”, care grupa pe majoritatea studenților români de la Universitatea din Cernăuți și era condusă de compozitorul

Ciprian Porumbescu. În perioada păstoririi la Pătrăuți a preotului Constantin Morariu, casa parohială a fost un punct de întâlnire al luptătorilor pentru unitatea neamului românesc. Aici au fost găzduiți mulți oameni de cultură din Regatul României, care au vizitat în acele vremuri Bucovina. Trimis în Bucovina de ministrul Spiru Haret pentru a se documenta și a scrie un poem despre Ștefan cel Mare, poetul Ștefan Octavian Iosif descria astfel atmosfera patriotică de la Pătrăuți de la începutul secolului al XX-lea, precum și casa parohială, într-o scrisoare scrisă chiar în această casă: (...) *Oamenii ăștia, când văd un român din țară, lăcrimează de bucurie și nu știu cum să-i intre în voie, numai să plece mulțumit din casa lor. (...) Închipuieste-ți o casă parohială cu odăi largi, luminoase; pretutindeni, curățenie exemplară, o grădiniță dragălașă în față, în fund, ograda mare, care dă într-o livadă minunată. Și totul situat într-o poziție neasemnată de pitorească.*” În toamna anului 2003, la inițiativa și cu efortul financiar al preotului paroh Gabriel Herea, s-a început restaurarea acestei case. În vara anului 2007 s-a deschis aici un muzeu, ce își dorește să reconstituie crâmpie din viața preotului bucovinean din secolul al XIX-lea. Casa adăpostește o bogată colecție etnografico-religioasă, fiind reconstituit interiorul casei parohiale din secolele XVIII – XIX. Sunt expuse fotografii realizate de Leica Morariu la Pătrăuți, în anul 1919, precum și scrisori primite de preotul Constantin Morariu de la importante personalități ale culturii române. În primăvara anului 2009, s-a pus piatra de temelie a unui Centru Socio-Cultural amenajat în curtea casei parohiale.

Unicitatea acestor monumente moldave atrage turiști, dar și specialiști ce își vor completa cercetările ce coboară în istorie spre veacurile de aur ale domniei marelui Ștefan cel Mare, numit de către papa Sixtus al IV-lea, în urma victoriei sale de la Vaslui împotriva Imperiului Otoman, ca „Atlet al lui Hristos”.

Surse: wikipedia.org; biserica.patrauti.ro; crestintodox.ro; romanianmonasteries.org; libertatea.ro; doxologia.ro; patrimoniul.revistasinteza.ro; lumesatului.ro; infoturism-moldova.ro; academia.edu; ziarulumina.ro